

СИБЭТИЭЙ ПАВЕЛ АПОСТОЛ КОРИНФ ХРИСТИАННАРЫГАР БАСТАКЫ ИЛДЫТ СУРУГА

1 ¹⁻²Тангара Коринф* куораттааҕы церковыгар: Христос Иисусу итэҕэйэн Тангараҕа анаммыттары, сибэтиэй буоларга ынгырыллыбыттары кытта бииргэ ханна баҕарар — кинилэргэ да, биһиэхэ да, — Айыы Тойоммут Иисус Христос аатын ынгырааччыларга бука барыгытыгар — Иисус Христос Апостола буоларга Тангара көнгүлүнэн ынгырыллыбыт Павелтан уонна бырааккытыттан Сосфентан.

³Эһиэхэ Аҕа Танарабытыттан уонна Айыы Тойон Иисус Христостан бары илгэлээх үтүөнү кытта эйэ-ил тосхойо туруохтун!

Тангараҕа махтаныы

⁴Эһиги Христос Иисусу итэҕэйэн Тангара илгэлээх үтүөтүн бэлэх ылбыккыт иһин, мин Тангарабар өрүүтүн махтанабын. ⁵Христостуун биир буолан, эһиги тугу барытын — тыл уонна билии бары баайын — сомсубуккут. ⁶Биһиги Христос туһунан туоһулаабыппыт кырдьыгын Тангара ити курдук бигэргэппит буолан, ⁷эһиги билигин, Айыы Тойоммут Иисус Христос кэлэрин кэтэһэргитигэр, Сибэтиэй Тыын биэрэр ханнык да дьобурунан тутайбаккыт. ⁸Айыы Тойоммут Иисус Христос Күнүн

* 1:1-2 *Коринф* — Пелопоннеһы кытта Грецияны холбуур, Коринф билиитигэр турар порт куората. Биһиги эрабыт 1 үйэтигэр араас омуртар, чуолаан римляндар, гректэр, еврейдэр олорубут үрдүк сайдыылаах куораттара.

1 КОРИНФЯННАРГА 1

эниги туох да буруйа-сэмэтэ суох көрсөргүт туһугар, Кини энигини тihэбэр тийэ халбаннаабат чин гыныаҕа. ⁹ Уолун Иисус Христону, биһиги Айыы Тойоммутун кытта ыкса бодоруһарга энигини ынгырбыт Тангара ити курдук эрэбил.

Итэбэйээчилэр хайдыһыылара

¹⁰ Бырааттарым, Айыы Тойоммут Иисус Христос аатынан энигиттэн көрдөһөбүн: бука бары сүбэҕитин түмэн бири этэр буолун, бэйэ-бэйэҕит икки ардыгар ханнык да хайдыһыы ончу суох буоллун, бары биир тыынынан, биир санаанан сомоҕолоһун. ¹¹ Хлоя дьэ кэргэниттэн иһиттэхпинэ, бырааттарым, эниги бэйэҕит искитигэр мөккүөрдээх эбиккит. ¹² Ити эниги хас биир-диигит «мин Павел киһитэбин», «оттон мин Аполлос киэнэбин», «мин Кифаны батыһабын», «оттон мин — Христону» дииргитин этэбин. ¹³ Ама Христос хас да бөлөххө хайынна дуо? Эбэтэр эниги тускутугар кириэскэ Павел тириллибитэ этэ дуу? Эбэтэр эниги Павел аатынан сүрэхтэммиккит дуу? ¹⁴ Энигиттэн Крисп уонна Гай кэннэ атын кими да сүрэхтээбэтэҕим иһин Тангараҕа** махтанабын, ¹⁵ онон бэйэтин аатынан сүрэхтээбитэ диэн миигин ким да этэр кыаҕа суох. (¹⁶ Өссө Стефан дьэ кэргэнин сүрэхтээбитим, онтон атыттары сүрэхтээбиппин өйдөөбөппүн.) ¹⁷ Христос миигин сүрэхтээтин диэн буолбакка, Евангелиены иһитиннэрдин диэн ыппыта, итиэннэ Христос Кириэһин күүһүн сүтэрбэтим туһугар, Кини миэхэ киһи аймах муудараны тутуннарбатаҕа.

Христос — Тангара күүһэ уонна муударана

¹⁸ Кириэс туһунан үөрэтии, өлүү суолунан баран иһээчилэр истэллэригэр «өйө суох дойдох», оттон биһиэхэ, быһһанааччыларга, Тангара күүһэ буолар. ¹⁹ Суруйууларга «муударайдар муударастарын монкуруут ытыам, билиилээхтэр билиилэрин билииниэм суоҕа» диэн этиллэр. ²⁰ Оччоҕо ханна баарый муударай өйдөөх? Ханна баарый дирин билиилээх сокуонньут? Ханна баарый бу үйэ сатабыллаах мөккүһээччитэ? Бу аан дойду

* 1:13 Ама Христос хас да бөлөххө хайынна дуо? — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «хас да бөлөх буола хайдыбатаҕа».

** 1:14 Тангараҕа — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Тангарабар».

муудараһа олох да муударайа суоҕун Тангара көрдөрдө буолбаат? ²¹ Бу аан дойду бэйэтин муударай өйүн күүһүнэн Тангараны, Кини муудараһын көрөн билбэтэҕин иһин, Тангара Кинини итэҕэйээччилэри биһиги үөрэтэр үөрэхпит «өйө суох» тылынан быһыырга быһаарыммыта. ²² Иудейдар итэҕэтэр дык-ти бэлиэлэри эрэйэллэр, гректэр үрдүк муудараһы көрдүүлэр, ²³ оттон биһиги — кириэскэ тириллибит Христос туһунан иһитиннэрэбит. Кини иудейдарга — харгыс таас, атын норуоттарга — «өйө суох дейдох», ²⁴ оттон ынгырыылаахтарга, кинилэр, иудей да, грек да буоллуннар, Тангара күүһэ уонна үрдүк муудараһа — Христос — буолар; ²⁵ тоҕо диэтэххэ, Тангара «муударайа суох» курдук дыайыта дьон дыайытынааҕар муударай, Тангара «мөлтөх» курдук дыайыта дьон дыайытынааҕар күүстээх.

²⁶ Бырааттарым, Тангара ынгырыылаахтара, бэйэбитин да ылан көрүң: эһиги урут ким-туох дьон этигитий? Бу дойду сыанабылынан муударай дэтиэх эһиэхэ элбэҕэ көстүбэт, кыахтаах-былаастаах дэтиэх хойуута суох, үтүө төрүттээх дэтиэх эмиэ аҕыйах. ²⁷ Ол эрэри Тангара, муударайдары саакка ытаары, бу дойду муударайа суоҕун, кыахтаахтары кыбыһыннараары, бу дойду кыаҕа суоҕун талбыта; ²⁸ суолталааҕы суох онороору, бу дойду аата-суола суоҕун, биллибэтин-көстүбэтин, суолтата суоҕун талан ылбыта. ²⁹ Онон хайа да киһи Тангара иннигэр өгнөр кыаҕа суох. ³⁰ Тангара биһигини Христос Иисустуун биир гынан, Христос биһиги муудараспыт буолбута, биһигини буруйтан быһаабыта, Бэйэтигэр анаммыт сибэтиэй дьон гынан толуйан ылбыта. ³¹ Онон «ким эмэ тугунан эмэ хайҕаныан баҕарар буоллаҕына, Айыы Тойон дыайытынан хайҕаннын».

2 Бырааттарым, мин эһиэхэ Тангара туһунан кэрэһилии* кэлэрбэр этэр тылым дэгэтинэн кэрэхсэтэ, өркөн өйбүнэн сөхтөрө кэлбэтэҕим. ² Эһиэхэ сылдыар кэммэр мин Иисуһу — кириэскэ тириллибит Христуһу — эрэ билэргэ, онтон атыны барытын таһыччы умнарга быһаарыммытым. ³ Онон эһиэхэ мөлтөөнахсаан, ис-испиттэн саллан, улаханлык долгуйан сылдыбытым. ⁴⁻⁵ Эһиги итэҕэлгит киһи муудараһыгар буолбакка, Тангара

* ^{2:1} Тангара туһунан кэрэһилии — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Тангара кистэлэнин биллэрэ кэлэрбэр».

күүһүгэр тирэҕирэрин туһугар, мин этэр тылым да, үөрэтэр үөрөҕүм да киһи муудараны итэҕэтиилээх тыла буолбакка, Тыын күүһүн кэрэһитэ буолбута.

Сибэтиэй Тыын биэрэр муударана

⁶Оттон дын муудараны биһиги сиппит-хоппут дьонго иһитиннэрэбит; биһиги бу үйэ да, бу үйэ баранар былаастаах баһылыктарын да муудараны буолбатах, ⁷Танара муудараны — Кини биһигини албан аатырдар туһуттан, ханнык да үйэ үүнүөн инниттэн онкуллаан баран, кэмэ кэлиэр диэри кистии сылдыбыт кистэлэнин — иһитиннэрэбит. ⁸Биһиги иһитиннэрэр муударасын бу үйэ баһылыктарыттан ким да билбэтэх; билбиттэрэ эбитэ буоллар, кэрэмэн килбиэн Айы Тойонун кirieскэ тириэ суох этилэр. ⁹Ол гынан баран Суруйууларга этиллибитин курдук, «Танара Кинини таптыыр дьонго тугу бэлэмнээбитин биир эмэ киһи хараҕынан көрбүтэ, кулгааҕынан истибитэ, сүрэгинэн сэрэйбитэ диэн суох».

¹⁰Оттон биһиэхэ Танара бу кистэлэн муудараны Бэйэтин Тыынынан арыйбыта; Тыын ол курдук тугу барытын, бэл диэтэр, Танара түгэҕэ биллибэт дириннэрин кытта чинчийэр. ¹¹Киһи ис санаатын ким билбитэ баарай? Арай киһи бэйэтин ис тыына эрэ ону билиэн сөп. Син ол кэриэтэ Танара санаатын Танара Тыыныттан атын ким даҕаны билбэт. ¹²Ол эрэри биһиги, Танара биһиэхэ тугу бэлэх биэрбитин билэр туһугар, бу дойду тыынын буолбакка, Танара ыппыт Тыынын ылбыппыт. ¹³Биһиги бу туһунан киһи аймах муудараныттан үөрэммит тылбытынан биллэрэр буолбатахпыт, Тыын үөрөппит тыларынан духуобунайы духуобунайдык* быһаарабыт. ¹⁴Танара Тыына суох киһи Танара Тыыныттан кэлэри ылыммат, кини ол кэлэри «өйө суох дойдох» дии саныыр, итиэннэ өйдүүр да кыаҕа суох, тоҕо диэтэххэ ону Тыын эрэ көмөтүнэн өйдүүххэ-дьүүллүүххэ сөп. ¹⁵Оттон Танара Тыынын ылыммыт духуобунай киһи тугу барытын өйдүүр-дьүүллүүр, арай кинини ким даҕаны дьүүллүүр кыаҕа суох. ¹⁶«Айы Тойон өйүн ким ситэн өйдөөбүтэ баарай? Ким Киниэхэ сүбэһит-амаһыт буолбута баарай?» Оттон биһиги Христос өйүн өй гыммыппыт.

* 2:13 *Духуобунайы духуобунайдык* — эбэтэр «духуобунайы духуобунай дьонго быһаарабыт»; «духуобунай суоллары атын духуобунай суоллары кытта тэннибит».

Биһиги Тангараҕа бииргэ сулууспалыбыт

3 Бырааттарым, мин эһигини кытта духуобунай дьоннуун курдук кэпсэтэр кыаҕа суох буоламмын, өссө да бөҕөргүү илик дьоннуун, Христуу итэҕэйэр олохторугар кэм да уу ньулдаҕай сылдыар кыра оҕолордуун курдук кэпсэтэrim. ²⁻³ Кыайан аһыыр кыаххыт суоҕун иһин, мин эһигини хочдоххой аһынан буолбатах, үтүнэн аһаппытым. Эһиги өссө да бөҕөргүү илик буолангыт, билигин даҕаны хочдоххойу аһыыр кыаххыт суох. Бэйэ-бэит ыккардыгытыгар ордугурҕаһар, мөккүһэр, тыл тылгытыгар киирсибэт* буоллаххытына, бөҕөргүү иликкит, кэм да бу анһыылаах дойду куолутунан олороҕут буолбатах дуо? ⁴ Биирдэскит «мин Павел киһитэбин», атынныт «мин Аполлос киһитэбин» дэһэ сылдыар буоллаххытына, ол аата бу дойду үгэһин туһуар буолбатаххыт дуо? ⁵ Павел диэн кимий? Аполлос диэн кимий? Хайалара да, ону да Айыы Тойон биирдии бэйэлэригэр төһөнү биэрбитинэн, эһигини итэҕэлгэ сирдээн аҕалбыт үлэһиттэр эрэ буолаллар. ⁶ Мин үүнээйи сиэмэтин олордубутум, Аполлос уу куппута, оттон ону Тангара үүннэрбитэ. ⁷ Ол иһин олоордооччу да, уу кутааччы да туох даҕаны суолталара суох, арай ону үүннэрэр Тангара эрэ суолталаах! ⁸ Олоордооччу да, уу кутааччы да биир үлэни толороллор эрэри, хайалара даҕаны төлөбүрү төһөнү үлэлээбитинэн ылыаҕа. ⁹ Биһиги Тангараҕа бииргэ сулууспалыыр үлэһиттэрбит, оттон эһиги Тангара сонуга, Тангара тутуута буолаҕыт.

¹⁰ Тангара миэхэ биэрбит үтүө дьобурун туһанан, мин мындыр тутууччы быһыытынан дьыа акылаатын түһэрбитим, оттон ол үрдүгэр атын киһи салгыы тутар; ол гын баран, хас биирдии киһи хайдах туттарын көрүнүөх тустаах. ¹¹ Хайыы-үйэ түһэриллибит акылааттан атын акылааты ким даҕаны уураар кыаҕа суох; ууруллубут акылаат — Иисус Христос. ¹² Бу акылаат үрдүгэр ким баһарар кыһыл да, үрүн да көмүстэн, күндү таастан да, мастан да, оттон да, солоттон да дьыа туттубутун иннигэр, ¹³ хайдах үлэлээбитэ көстөн кэлиэҕэ: ким хайдах үлэлээбитин кэнэҕэс Күн сырдатан көрдөрүөҕэ; оччоҕо барыта уотунан арыллыаҕа — хас

* 3:2-3 *Тыл тылгытыгар киирсибэт* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыллар суохтар.

биирдии киһи үлэтэ-хамнаһа хайдаһын уот тургутуоҕа. ¹⁴ Ким туппут тутуута тулуспут — ол наҕараада ылыаҕа, ¹⁵ оттон ким туппута умайбыт — хоромньуланыаҕа; бэйэтэ быһһаныа гынан баран, умайа турар уоттан өрүһүнэр курдук буолуоҕа.

¹⁶ Эһиги Танара дьиэтэ буоларгытын, искитигэр Танара Тыына баарын, ама, билбэккит дуо? ¹⁷ Танара дьиэтин үрэйбит киһини Танара бэйэтин үрэйиэҕэ: Кини дьиэтэ ол курдук сибэтиэй; оттон Кини дьиэтэ эһиги буолабыт!

¹⁸ Эһигиттэн ким даҕаны бэйэтин албыннамматын. Биирдэскит эмэ бу дойду сизеринэн муударайбын дэнэр буоллабына, дын муударай буоларын түһүгэр өйө суох буолбута ордук. ¹⁹ Бу дойду муудараһа Танара хараҕар өйө суох буолууга тэнгнэхэр. Суруйууларга этиллэр: «Кини муударай өйдөөхтөрү бэйэлэрин доҕуурдарыгар ингиннэрэр». ²⁰ Өссө манньк баар: «Муударай өйдөөхтөр өйдөөбүмсүйэллэрэ туох да көдүүһэ суоҕун Айыы Тойон билэр».

²¹ Онон ким даҕаны киминэн эмэ өттөйөн хайҕанар туһунан санамматын даҕаны, тоҕо диэтэххэ, туох барыта эһиэнэ буолар: ²² Павел да, Аполлос да, Кифа да, бу аан дойду да, олох да, өлөр өлүү да, билиҥни да, кэлэр кэм да — барыта эһиэнэ. ²³ Оттон эһиги — Христос киэннэрэҕит, Христос буоллабына — Танара киэнэ.

Христос Апостоллара

4 Онон ким баҕарар биһигини Танара кистэлэнгин биллэрэр анал соруктаах Христос үлэһиттэрин быһыытынан көрүөх тустаах. ² Хас биирдии оннук үлэһиттэн эрэллээх буолара эрэйиллэр. ³ Оттон бэйэм туспунан этэр буоллахпына, эһиги да, атыттар да миигин хайдах дьүүлүүргүтүгэр мин дьөрү улахан суолтаны уурбаппын; бэйэбин бэйэм да дьүүлэнэ барбаппын. ⁴ Төһө да суобаһым ырааһын иһин, буруйа-сэмэтэ суохпун дэмэппин; мин судьуйам — Айыы Тойон. ⁵ Онон кэмин иннинэ, Айыы Тойон кэлиэр диэри, кими даҕаны дьүүлээбэт-ырыппат буолун. Кини кэлэн, хараҥаҕа кистэммити сырдаттабына, сүрэх кистэлэнгин арыйдабына, дьэ оччоҕо хас биирдии киһи Танараттан хайҕал ылыаҕа.

⁶ Бырааттарым, бу мань барытын эһиги тускутугар, суруллубуту аһары түһэн мыыдарастаабат буола үөрэнэргит, бэйэ-бэйэҕит

иннигэр үрдүктүк санаммаккыт туһугар, бэйэбин уонна Аполлоһу холобур гынан этэбин. ⁷ Кырдьыга даҕаны, эйигин атыт-тартан ким чорботоруй? Тангараттан ылбатаҕым диирин эйиэхэ туох баарый? Оттон ылбыт буоллаххына, тоҕо ылбатах киһиэхэ дылы хайҕанаҕын?

⁸ Хата эһиги хайыы-үйэ силиккит ситэ охсубут дии! Номнуо аһара байбыккыт, биһигинэ суох ыраахтааҕы буолбуттуу санаммыккыт. Оо, арай, биһиги эһигинниин бииргэ ыраахтааҕылыырбыт туһугар, эһиги дынгнээхтии ыраахтааҕы буолбуккут эбитэ буоллар дуу! ⁹ Ол эрэри, биһиги бүтүн аан дойду — Аанньаллар да, киһи аймах да — хараҕар испэктээк буолбуппут; ол иһин саныыбын ээ: Танара биһигини, Бэйэтин Апостолларын, өлөргө ууруллубут дьоннуу, аһаҕастык тиһэх миэстэҕэ туруорарга быһаарбыт. ¹⁰ Биһиги Христос туһугар өйө суохпут — эһиги Христостуун биир буолан өйдөөххүт; биһиги мөлтөхпүт — эһиги күүстээххит; эһиги албан ааттааххыт — биһиги сэнэбилгэ сылдыабыт. ¹¹ Күн бүгүнгэ диэри аччыктыбыт, утатабыт, сыгыннах сылдыабыт, холдьоһуллабыт, сири-дойдуну кэрийэбит, ¹² кыһыл илиибитинэн үлэлээн айахпытын булунабыт. Үөхтэхтэринэ — алгыыбыт, сойуолаатахтарына — тулуйабыт; ¹³ баһааҕыртахтарына — үтүнэн хардарабыт; биһиги бу дойдуга бөх-сыыс кэриэтэ билингэ диэри бар дьон тэпсилгэнигэр сылдыабыт.

¹⁴ Маны эһигини кыбыһыннараары буолбатах, таптыыр оҕолорбор курдук өйдөтөөрү, суруйабын. ¹⁵ Христову итэҕэйэр олох-хутугар төһө да эһигини тыһыынчанан иитээччи такайбытын иһин, эһиги элбэх аҕалаах буолбатаххыт, мин эһиэхэ Христос Иисус туһугар Евангелиены иһитиннэрэммин эһиги аҕабыт буолбутум. ¹⁶ Ол иһин эһигиттэн көрдөһөбүн: мин Христову холобур туттарым курдук, эһиги эмиэ миигин холобур туттун. ¹⁷ Бу туһуттан эһиэхэ таптыыр уолбун, Айыы Тойон эрэллээх киһитин Тимофейы, ыттым. Кини эһиэхэ тийэн мин Христову* батыһар суолум-иһим ханна да, хайа да церковка үөрэтэриттэн уга-ханас халбаннаабатын өйдөтүөҕэ.

¹⁸ Миигин кэлбэт эрэ диэн, сорох-сороххут олус улаханлык санаммыт. ¹⁹ Ол эрэри Айыы Тойон барар суолбун салайан

* 4:17 *Христову* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Христос Иисуву».

биэрдэжинэ, өтөр эһиэхэ тиййэммин, улаханньк санаммыттар тылларын буолбатах, күүстэрин тургутан көрүүбүм. ²⁰Танара Саарыстыбата киһи тылыгар буолбатах, ис күүһүгэр биллэр. ²¹Онон хайатын ордоробут? Чыпчаххайдаах тиййэбин дуу, сымнаҕас-сылаас таптал тыыннаах тиййэбин дуу?

Содур быһыыны саралааһын

5 Бэл Танараны итэҕэйбэт омуктарга да баара иһилибэтэх содур быһыы-майгы эһиэхэ үөдүйбүтүн туһунан кырдьык сурах тийээн кэллэ. Эһигиттэн бииргит аҕатын кэргэнин ылан олорор диэн иһиттим. ²Итинник быһыыламмыт киһини бэйэ-ҕит эйгэҕиттэн таһаарар, ытыыр-кэмсинэр оннугар, эһиги өссө улаханньк санана сылдьабыт. ³⁻⁴Төһө да эһиги ортобугар суоҕум иһин, ис тыыммынан эһигинниин бииргэ буоламмын, мин хайыы-үйэ манныгы быһаардым: Айыы Тойоммут Иисус Христос* аатын ааттаан түмсэргитигэр, онно миигин эмиэ киллэрэн туран, итинник быһыыламмыт киһини Айыы Тойоммут Иисус Христос күүһүнэн ⁵сатанаҕа биэрин: Айыы Тойоммут Иисус Христос Күнүгэр** дууһата быһһанарын туһугар, этэ-сиинэ эрэйдэннин.

⁶Эһиги тугунан да хайһанар кыаххыт суох. Кыра аһытыттан тиэстэ бүтүннүүтэ көтөбүллэрин ама билбэт үһүгүт дуо? ⁷Онон, аһытыттан ырааһыран санга тиэстэ буолар туһугар, эргэ аһытыыны кыһыйан ылан киэр бырабын; биһиги Паасхабыт Христос хайыы-үйэ биһиги туспутугар сиэртибэлэнэн турар, онон эһиги аһытыта суох ньулуун килиэп буолабыт. ⁸Паасха бырааһынньыгын омсо-кыдьык, куһаҕан быһыы аһытытыгар көтөбүллүбүт эргэ килиэбинэн буолбакка, көтөхтөрүүтэ суох ыраас быһыы, кырдьыктаах буолуу килиэбинэн ылабын.

⁹Эһиэхэ ыппыт сурукпар содур дьону кытта бодоруһуман диэн суруйан турабын. ¹⁰Мин бу дойду содур, инсэ-обот, албын-түөкэй, эбэтэр эмэгэҕэ сүгүрүйэр дьонун туһунан эппэтэҕим, оннук эбитэ буоллар, эһиги бу дойдуттан тахсан барбыккыт

* 5:3-4 *Айыы Тойоммут Иисус Христос* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Айыы Тойоммут Иисус».

** 5:5 *Айыы Тойоммут Иисус Христос Күнүгэр* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Айыы Тойон Күнүгэр».

көнө буолуо этэ; ¹¹ол оннугар, биир итэҕэллээх бырааппыт дэ-тэ сылдьан содур, эбэтэр инсэ-обот, эмэгэеккэ сүгүрүйэр, эбэтэр быдьар тыллаах-өстөөх, итирэр-кутурар, уорар дьону кытта бодоруһуманг диэн суруйбутум; оннуктары кытта бииргэ аһаабат да буолун. ¹²⁻¹³Таска сылдьар туора дьону хайаан мин дүүллүө-мүй? Таһынааҕылары Танара дүүллүүр. Оттон иһинээҕилэри эһиги бэйэҕит дүүллүөхтээххит буолбатах этэ дуо? Онон «содур дьону бэйэҕит искититтэн туоратын».

Итэҕэйээччилэр бэйэ-бэйэлэрин кытта сууттаһыылара

6 Эһигиттэн хайабыт эрэ биир итэҕэллээх быраатын кытта мөккүөрдээх буоллаҕына, ол дыяланы сибэтийдэргэ* биэрэн быһаартарарын оннугар, хайдах санаата баран Танараны итэҕэйбэт дьонго сууттатарый? ²Сибэтийдэр бу аан дойдуну сууттуохтаахтарын эһиги билбэккит дуо? Оннук бүтүн аан дойдуну дүүллээри сылдьан, хайаан букатын дуона суох кыра дыяланы бэйэҕит кыайан дүүллээбэккитий? ³Биһиги кэнэҕэс бэл аанһаллары дүүллүөхтээхпитин эһиги билбэккэ сылдьабыт дуо? Оччотугар күннээҕи дыяланы-куолуну быһаарсарбыт быдан дөбөн буолаарай? ⁴Эһиги күннээҕи олоххут үнсүүтүн-харсытын церковка туох да ыйааһына суох дьонунан тоҕо быһаартарабытый? ⁵Кыбыһынныннар диэн этэбин: ама биир итэҕэллээх бырааттарын дыялаларын быһааран биэрэр кыахтаах, үтөө өйдөөх киһи бэйэҕит ортоҕутугар суох үһү дуо? ⁶Оттон эһиэхэ быраат быраатын кытта сууттаһа сылдьар, өссө буолаары буолан итэҕэйбэт дьон иннигэр! ⁷Бэйэ-бэйэҕитин үнсө-харса сылдьаргыт даҕаны эһиги ааккытын улаханлык түһэрэр. Ити оннугар атаҕастанары тоҕо тулуйбатыгыт? Ити оннугар сүтүктэнэри тоҕо ордорботугут? ⁸Эһиги буоллаҕына бэйэлээх бэйэҕитинэн атаҕастаан туран кинилэртэн туура тутан ыла-быт, өссө буолаары буолан биир итэҕэллээх бырааттаргытыттан. ⁹Хара санаалаахтар Танара Саарыстыбатыгар тиксибэттэр диэни эһиги билбэккит дуо? Бэйэҕитин албыннана барыманг: содурдар да, эмэгэеккэ сүгүрүйээччилэр да, көссүүлэхээччилэр да, бэйэ-бэйэлэригэр имэнирэр түктэри дылынҥа ылларбыт эр дьон да, ¹⁰уоруйахтар да, бэригимсэхтэр, арыгыһыттар да,

* 6:1 Сибэтийдэр — Танара дьоно.

дьону үөбээчилэр-холуннарааччылар да, талабырддьыттар да Тангара Саарыстыбатыгар тиксибэттэр. ¹¹Эһиги сороххут эмиэ хаһан эрэ итинник этэ, ол эрэри сууммуккут-ырааһырбыккыт, Тангараҕа анаммыккыт, Айыы Тойоммут Иисус Христос аатынан уонна Тангарабыт Тыынын күүһүнэн буруйтан-сэмэттэн босхоломмуккут.

Содур буолуу туһунан

¹²«Миэхэ туох барыта көнүллэнэр» диигит эрэри, туох барыта туһалаах буолбатах; сөп, «миэхэ туох барыта көнүллэнэр», ол эрэри мин онтон туохха да тутулукка ыллара суохтаахпын. ¹³Сөп, «ас — куртахха, куртах — аска ананар»; ол эрэри Тангара хайатын да суох гыныаҕа. Оттон киһи этэ-сиинэ содур быһыыга буолбатах, Айыы Тойонго ананар, онон киһи этин-сиинин Айыы Тойон бас билэр. ¹⁴Тангара Айыы Тойону тилин-нэрбитэ, онон биһигини да Бэйэтин күүһүнэн тилиннэриэҕэ. ¹⁵Эһиги эккит-сиингит Христос Этин-сиинин сорҕото буоларын, ама, билбэккит дуо? Уонна хайаан эһигини Христостан арааран ыламмын, сэлээччэх дьахтарга холбуохпунуй? Оннук эрэ буолуо суоҕа! ¹⁶Эбэтэр, сэлээччэх дьахтардыын хоонньооччу кинилиин биир эт-хаан буоларын эһиги билбэккит дуо? «Икки эт-хаан биир эт-хаан буолуохтара» диэн этиллэн турар буолбатах дуо? ¹⁷Ол курдук эмиэ Айыы Тойону кытта холбооччу Айыы Тойоннуун биир тыын буолар. ¹⁸Онон содур быһыыттан куотун; киһи ханнык да аныыны онгорбутун иһин, ол онгорбут аныыта этигэр-сиинигэр сыһыана суох, оттон содур киһи бэйэтин этин-сиинин утары аныыны онгостор. ¹⁹Эһиги эккит-сиингит Тангара эһиэхэ биэрбит Сибэтиэй Тыынын дьээтэ буоларын, бэйэбитин бэйэбит бас билиммэккитин өйдөөбөккүт дуо? ²⁰Эһиги ыарахан сыанаҕа атыылаһыллыбыккыт, онон эккитин-сиингитин, дууһабытын — бүтүн бэйэбитин Тангара бас билэрин быһыытынан, эккитинэн да, дууһабытынан да Тангараны албан аатырдар гына олорун*.

* 6:20 Онон эккитин-сиингитин, дууһабытын — бүтүн бэйэбитин Тангара бас билэрин быһыытынан, эккитинэн да, дууһабытынан да Тангараны албан аатырдар гына олорун — сорох былыргы гректин илиинэн суруйууга «онон эккитинэн-сиингитинэн Тангараны албан аатырдар курдук олорун».

Бал буолуу туһунан

7 Аны эһиги миэхэ суруйбуккут туһунан этэр буоллахха, эр киһи кэргэннэммэтэ ордук. ²Ол гынан баран содур быһыыга-майгыга киирэн биэрбэт туһугар, эр киһи барыта ойохтоох, дьахтар барыта эрдээх буолуохтаах. ³Эр киһи ойоҕор үтүөтүк сыһыаннаһахтаах, дьахтар эригэр эмиэ биир оннук буолуохтаах. ⁴Дьахтар этин-сиинин бэйэтэ буолбатах, кини тойон эрэ бас билэр, оттон эр киһи этин-сиинин эмиэ бэйэтэ буолбатах, хотуна бас билэр. ⁵Бэйэ-бэйэбиттэн куотунуман, арай иккиэн сүбэлэһэн баран, *поһу тутуһар**, Танараҕа үгэр кэмнитигэр эрэ бэйэ-бэйэбиттэн туттунар буолун, ол кэнниттэн эмиэ, сатана чараас сиргитин билэн, имэнгирдэн, аһыыга уккуйбатын туһугар, бииргэ буолун. ⁶Ол эрэри маны мин модьуйбакка, көнүллээн эрэ этэбин. ⁷Киһи барыта бэйэм курдук сылдыһан баҕарыам этэ гынан баран, хас биирдии киһи Танараттан ылбыт кыаҕа тус-туһунан — сорох кыаҕа биир, иккис кыаҕа атын.

⁸Оттон анаардас дьонго, огдооболорго этиэм этэ: кинилэр мин курдук соҕотоҕун сылдыһалара ордук. ⁹Арай, кыайан туттуммат буоллахтарына, ыал буоллуннар; имэнирэ сылдыһах кэриэтэ кэргэннэммит көнө.

¹⁰Оттон ыал буолбуттартан — мин буолбатах, Айыы Тойон Бэйэтэ модьуйар: дьахтар эриттэн арахсыа суохтаах, ¹¹арахсар түбэлтэтигэр соҕотох хаалыахтаах, эбэтэр эрин кытта эйэлэһиэхтээх; эр киһи ойоҕун эмиэ быраҕыа суохтаах.

¹²Оттон атыттарга — Айыы Тойон буолбатах, мин бэйэм этэбин: итэҕэйбэт ойохтоох хайа эмэ бырааппыт ойоҕо сөбүлэһэн олорор буоллаҕына, киниттэн арахсыа суохтаах. ¹³Итэҕэйбэт эрдээх дьахтар, эрэ сөбүлэһэн олорор буоллаҕына, эмиэ арахсыа суохтаах. ¹⁴Тоҕо диэтэххитинэ, итэҕэйбэт эр киһи итэҕэйэр ойоҕунан сибэтии буолар, оттон итэҕэйбэт дьахтар итэҕэйэр эринэн сибэтии буолар. Оттон атын эбитэ буоллар, оҕолоргут кирдээх буолуо этилэр, оттон билигин кинилэр эмиэ — Танараҕа анаммыт оҕолор. ¹⁵Итэҕэйбэт киһи арахсыан баҕардаҕына, араҕыстын, оннук түбэлтэҕэ биһиги биир итэҕэллээхтэрбит

* ^{7:5} *Поһу тутуһар* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыллар суохтар.

хааччахтамматтар: Айыы Тойон биһигини* эйэлээх буоларга ынгырар. ¹⁶Эргин быыһаабаккын дыахтар хантан билэҕин? Эр киһи эмиэ ойоххун быыһаабаккын хантан билэҕин?

Танара хайдах анаабытын хоту олорун

¹⁷Ол гынан баран ханнык баҕарар киһи Танара киниэхэ хайдах анаабытын, Айыы Тойон туохха ынгырбытын хоту дыһанан олордун. Мин маны церковтарга барыларыгар сүбэлиибин. ¹⁸Ким иудей бэлиэтинэн быһыллан баран ынгырыллыбыт — ол чэрин сүтэрэ сатаабатын, оттон ким быһыллыбакка сылдьан ынгырыллыбыт — быстарбатын. ¹⁹Быһыллы да, быһыллымы да туох да суолталара суох, арай Танара кэриэстэрин тутуһуу эрэ суолталаах. ²⁰Хайа да киһи туох солороох сылдьан ынгырыллар да, ол солотун уларыппатын. ²¹Кулут буола сылдьан ынгырылыннаххына, симиттимэ, оттон босхолонон кыахтаах буоллаххына, үтүө суолу туһаммытын ордук. ²²Тоҕо диэтэххэ, Айыы Тойон ынгырбыт кулута Айыы Тойон көңүл киһитэ буола түһэр; ол тэнэ көңүл киһи эмиэ ынгырылынна да, Христос кулута буолар. ²³Танара эһигини ыарахан сыанаҕа атыыласпыта, онон дыон кулута буолуман. ²⁴Бырааттарым, ким ханнык солороох сылдьан ынгырыллар да, Танара иннигэр ол солотунан сырыттын.

Сулумахтар уонна огдооболор

²⁵Оттон эдэр кыргыттарга тустаах Айыы Тойонтон миэхэ туох да ыйыы-кэрдийи суох эрэри, Айыы Тойон үтүөтүнэн Кини итэҕэллээх киһитэ буоламмын, манныгы сүбэлиибин. ²⁶Билингни кыһалҕалаах кэмнэ киһи сулумах сылдьара ордук дии саныыбын. ²⁷Кэргэннээх буоллаххына, араха сатаама, кэргэнэ суох буоллаххына, кэргэннэнэ сатаама. ²⁸Ол эрэн, ыал буоллаххына да, аныыны онгорбоккун, кыыс эргэ барара эмиэ аныы буолбатах. Ити эрэри ыал буолааччылар бу олоххо элбэх эрэи көрсүөхтэрэ, оттон мин эһигини эрэйтэн босхолоохпун баҕарабын.

²⁹Бырааттарым, бу этэр этиим сүннүүнэн маннык: бириэмэ бэрт кыра хаалла, онон кэргэннээхтэр даҕаны кэргэнэ суох курдук, ³⁰ытаһааччылар ытаабат курдук, үөрээччилэр үөрбэт курдук, атыылаһааччылар да атыыласпатах курдук, ³¹бу аан дойду

* 7:15 *Биһигини* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «эһигини».

дьарыгын дьарыктанааччылар дьарыктаммат курдук буолуохтаахтар. Ол тоҕо диэтэххэ, бу билинги аан дойду өр барыа суоҕа.

³²Эһигини кыһалҕа кыһарыйыан мин баҕарбаппын. Сулумах киһи Айыы Тойон санаатын табаары, Айыы Тойон дыялатыгар кыһаллар-мүһэллэр, ³³оттон ыал киһи кэргэнин санаатын табаары, сирдээҕи дыяланан түбүгүрэр. Эрдээх дьахтар уонна эргэ бара илик кыыс туспалаахтар*: ³⁴эрэ суох дьахтар эбэтэр кыыс Айыы Тойон туһугар кыһаллар, хайдах гынан Айыы Тойон санаатын табарын, этинэн-сиининэн, өйүнэн-санаатынан сибэтиэй буоларын туһунан саныыр, оттон эрдээх дьахтар, эрин санаатын табаары, сиргэ баарга кыһаллар. ³⁵Мин маны, эһиги илиигитин-атаххытын баайа сатаан буолбатах, эһиэхэ туһалаах буолаарай диэн, үтүө сиэринэн тиһигин быспакка, туохха да аралдьыйбакка эрэ, Айыы Тойонно сулууспалаатыннар диэн этэбин.

³⁶Ким эмэ кыыһа** сааһын ситэн баран, эргэ барбакка олорун сиэрэ суох суол диир буоллаҕына, бэйэтэ ону хайдах саныырынан быһаардын, ол аныы буолуо суоҕа; оннук кыыс эргэ бардын. ³⁷Оттон сүрүбүр халбаннаабат бигэ быһаарыныны ылыммыт киһи, ким да күһэйбэт буолан, чин санаатын ылынан кыыһын эргэ биэрбэккэ, ыраас хаалларардыы санаммыт буоллаҕына, сөпкө быһаарынар. ³⁸Ол аата кыыһын эргэ биэрэр киһи сөпкө гынар, оттон эргэ биэрбэккэ санаммыт киһи быһаарыныта өссө ордук.

* 7:32, 33 *Сулумах... түбүгүрэр. Эрдээх дьахтар уонна эргэ бара илик кыыс туспалаахтар* — эбэтэр «Сулумах... түбүгүрэр. Инньэ гынан икки аныы тардыстар».

** 7:36-38 *Кыыһа* — эбэтэр «кэпсэтиилээх кыыһа». Оччоҕо манньк тылбаастаахха сөп: «Кэпсэтиилээх кыыһа сааһын сиппитин үрдүнэн кинини ылбакка сылдыарын сиэрэ суох суол диир, имэннээх санаатын кыана туттубат киһи бэйэтэ хайдах саныырынан быһаарыннын; аныы буолуо суоҕа, ол кыыһын ойох ыллын. ³⁷Оттон сүрүбүр халбаннаабат бигэ быһаарыныны ылыммыт киһи, ким да кинини күһэйбэт, бэйэтэ эмиэ баҕа санаатын кыана туттар буолан, чинник быһаарынан ойох ылбаттыы санаммыт буоллаҕына, сөпкө быһаарынар. ³⁸Ол аата кэпсэтиилээх кыыһын кытта ыал буолар киһи сөпкө гынар, оттон кыыһы кэргэн ылбаттыы, ырааһын сүтэрбэтти, санаммыт киһи быһаарыныта өссө ордук».

³⁹ Дьахтар, эрэ тыыннаабын тухары, эрин кытта сокуон быһыытынан быстыбат ситимнээх; оттон эрэ өллөбүнэ, кини холбоһуон баҕарар кинитиниин холбоһоро көнүлэ гынан баран, ол кинитэ Айыы Тойону итэҕэйэр киһи буолуохтаах. ⁴⁰ Ити эрээри кини эргэ барбатабына, ордук алгыстаныа этэ. Бу тус бэйэм санаам гынан баран, Тангара Тыына миэхэ эмиэ баар дии саныбын.

Эмэгэккэ сиэртибэлэммит эт

8 Эмэгэккэ сиэртибэлэммит эт туһунан биһиги билэбит, этэргэ дылы, «билии биһиэхэ барыбытыгар баар». Ол эрэри, билии кинини киэмситэр, оттон таптал бөҕөргөтөр. ² Ким эмэ тугу эмэ билэбин дии сананар эбит буоллабына, ол аата билиэхтээбин өссө ситэри билэ илик. ³ Оттон Тангараны таптыыр кинини Тангара билэр.

⁴ Онон, эмэгэккэ сиэртибэлэммит эт туһунан. Аан дойду эмэгэттэрэ туох да суолтата суохтарын, биир Тангараттан ураты атын Тангара суоҕун биһиги билэбит. ⁵ Төһө да «тангара» дэтээччилэр халлаанна да, сиргэ да баалларын иһин, («тангаралар» да элбэхтэр, «тойоттор» да аһыйаҕа суохтар), ⁶ биһиги биир эрэ Тангара Аҕалаахпыт: туох барыта Киниттэн төрүттээх, биһиги эмиэ олохпутун Киниэхэ анаан олоробут; итиэннэ биир эрэ Айыы Тойон баар — Иисус Христос, туох барыта Кининэн төрүттэммитэ, биһиги эмиэ Кининэн олоробут. ⁷ Ол эрэри киһи эрэ барыта мань билэр буолбатах. Сорохтор билингэ диэри суобастарыгар эмэгэт тангаралары билинэр буоланнар, кинилэргэ сиэртибэлэммит эти тангараларга анаммыт сиэртибэ дии санаан сииллэр, инньэ гынан кинилэр ситэ-хото илик суобастара киртийэр. ⁸ Ас биһигини Тангараҕа чугаһаппат: биһиги аһаан да көмөппүт, аһаабакка да сүтүктэммэппит.

⁹ Ол да буоллар, эһиги бу көнүлгүт бөҕөргүү илик итэҕэллээх дьону бүдүрүтэр сылтах буолбатын курдук, сэрэнэн сылдьыҥ.

¹⁰ Ситэ-хото илик итэҕэллээх киһи эйигин, оннук билиилээх кинини, эмэгэт дьиэтигэр киирэн аһы-сии олороргун көрдөбүнэ, суобаһа онтон эр ылан сиэртибэ этин сииргэ сананыа суоҕа дуо? ¹¹ Оччоҕо эн билиигиттэн сылтаан итэҕэлэ өссө бөҕөргүү илик быраатын былаҕайга былдьатыа, оттон кини туһугар Христос өлөн турар эбээт! ¹² Онон бырааттаргытын утары

итинник аньыны онгорон кинилэр бөбөргүү илик суобастарын бааһырдангыт, эһиги Христу утары аньыны оностоһут. ¹³ Онон, мин аһыыр аһым туһуттан быраатым аньыга киирэн биэрэр буоллабына, кинини дэн үктэтиэм кэриэтэ, үйэбэр эт сиэм суоҕа.

Апостол бырааба

9 Мин Апостол буолбатахпын дуо? Көнүл киһи буолбатахпын дуо? Иисус Христу, биһиги Айы Тойоммутун, көрбөтөбүм этэ дуо? Эһиги Айы Тойоннуун биир буолуугут — мин үлэм түмүгэ буолбатах дуо? ² Атыттар миигин Апостол диэбэт да буоллахтарына, эһиэхэ мин Апостолбын. Мин Апостол буоларбын бигэргэтэр бэчээт — эһиги Айы Тойоннуун биир буолуугут.

³ Бу баар миигин дьүүлүүр дьонно утары этэр көмүскэниим. ⁴ Биитэр биһиэхэ бу үлэбит иһин үссэнэр, утахпытын ханнараар быраап суох үһү дуо? ⁵ Эбэтэр, атын Апостоллар дуу, Айы Тойон бырааттара дуу, Кифа дуу курдук, биир итэҕэллээх кэргэт-тэрбитин аргыс гынан илдэ сылдыар быраап биһиэхэ суох дуу? ⁶ Биитэр соботох мин итиэннэ биир Варнава эрэ үлэлээн, аһахпытын булунохтаах үһүбүт дуу? ⁷ Ханлык буйун бэйэтин суотугар сэриилэһэрий? Ким виноград олордон баран, отонуттан сиэбэтий? Ким үөр сүөһүнү маньыр эрэри, үтүттэн испэтий?

⁸ Бу туһунан күннээҕи олохтон эрэ ылан холобурдуур буолбатахпын, Сокуон эмиэ итинник этэр. ⁹ Моисей Сокуонугар «бурдук астыыр оҕуһу томторуктааман» диэн суруллар. Танара оҕуска кыһанан итинник этэрэ буолуо дуо? ¹⁰ Биһиэхэ анаан этэрэ биллэн турар буолбатах дуо? «Сир хорутааччы да, бурдук астааччы да үүнүүттэн өлүүлэһэр эрэллээх үлэлииллэр» диэн, биллэн турар, биһиэхэ анаан суруллар. ¹¹ Эһиэхэ духуобунай сиэмэни ыһан баран, ол үүнүүттэн күннэтэ аһырга-таннарга наадалааҕы эрэйдэхпитинэ, ама аһары элбэҕи эрэйиэхпит дуо? ¹² Атыттар эһигиттэн оннук эрэйэр бырааптаах буоллахтарына, биһиги кинилэрдээҕэр ордук улахан бырааптаах буолуохпут суоҕа дуо?

Ол гынан баран, манлык бырааптаахпытынан биһиги туһаматахпыт, туһаныахтааҕар хата Христос Евангелиетын хаамытыгар туох да буюму-моһойу таһаарбат туһугар тугу барытын тулуйабыт. ¹³ Танара Дьэтин үлэһиттэрэ Танара Дьэтиттэн

аһыыллаларын, сиэртибэ биэрийгэ сулууспалааччылар эмиэ сиэртибэнныктэн өлүүлэрин ылаалларын эһиги билбэккит дуо? ¹⁴Евангелиены иһитиннэрээччилэргэ эмиэ Айыы Тойон итинник сулууспалаан айахтарын ииттэллэригэр сорууйбута.

¹⁵Ол эрэри, мин бу бырааптарбыттан хайатын даҕаны туһамматаҕым. Уонна дьэ туһанарды сананан маны суруйа оло-
ро-ро буолбатахпын. Мин киэн туттар суолбун ким эмэ туора
сотуон кэриэтэ, өлбүтүм көнө. ¹⁶Евангелиены иһитиннэрэрбэр
киэн туттарым миэхэ тугум да суох. Бу — мин булгуччу толоруох-
таах ытык иэһим. Миэхэ хайдахтаах эрэй-мун буолуо этэй арай
дьонго Евангелиены иһитиннэрбэтим эбитэ буоллар! ¹⁷Өскө-
түн бу сулуусабын бэйэм үтүө көңүлбүнэн талан ылан толорор
буоллахпына, төлөбүр ылыахпын даҕаны сөп этэ, оттон бэйэм
көңүлбүнэн буолбатах буоллаҕына, ол аата мин сүктэриллибит
соруудаҕы толоробун. ¹⁸Оччоҕо туох төлөбүрэ миэхэ кэлиэхтээ-
ҕий? Танара тылын иһитиннэрэрбэр, Христос туһунан тугу да
эрэйбэккэ эрэ иһитиннэрэрим итиэннэ Евангелие биэрэр бы-
раабынан туһамматым — бу буолар мин үрдүк наҕараадам.

¹⁹Төһө да көңүлүм, ким да кулута буолбатаҕым иһин, элбэх
киһини тардаары, мин барыларыгар кулут буолбутум: ²⁰иудей-
дары тардаары, иудейдарга иудей кэриэтэ*, Моисей Сокуону-
гар бас бэринээччилэри тардаары, Сокуонна бас бэринээччи
кэриэтэ буолбутум; ²¹Сокуону билбэт дьону тардаары (төһө
да Танара Сокуонун биллэрбин, Христоска бас бэриннэрбин)
Сокуону билбэт киһи кэриэтэ буолбутум; ²²оттон мөлтөхтөрү
тардаары, мөлтөҕү кытта мөлтөх кэриэтэ буолбутум. Саатар со-
рохторун эмэ быһаан ылаары, барыларыгар барыларын кур-
дук буолбутум. ²³Маны барытын мин Евангелие туһугар, кини
алгыһын үллэстэр баҕа санаабыттан, оноробун.

²⁴Күрөс былдьаһааччылар бука бары сүүрэллэрин, ол гынан
баран бириискэ биирдэстэрэ эрэ тиксэрин билбэккит дуо? Онон,
доҕотторуум, бириискэ тиксэр курдук сүүрүн. ²⁵Бөҕөстөр ба-
ры туохха барытыгар бэйэлэрин кыатана үөрэнэллэр: кинилэр
иинэр-кэхтэр бириискэ дьулуһаллар, оттон биһиги үйэлэр ту-
хары ииммэт-кэхтибэт мэнньиэскэ дьулуһабыт. ²⁶Ол иһин мин

* 9:20 *Иудей кэриэтэ* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу кэн-
ниттэн «төһө да Сокуонна бас бэриммэтэрбин» диэн тыллар бааллар.

күрэххэ сүүрэрбэр туох да сорууга суох киһи курдук сүүрэр буолбатахпын, түһүлгэбэ охсуһарбар — салгыны эрэ дайбыахха диэн охсубаппын. ²⁷ Атыттарга Евангелиены иһитиннэрэ сылдьан бэйэм сөбө суох дэтэн күрэхтэһииттэн туоратыллан хаалбатым туһугар, эппин-сииммин сыһытан туран дьулуурбар бас бэриннэрэбин.

Сымыйа таңаралартан сэрэтии

10 Бырааттарыам, өбүгэлэрбит бука бары былыт халын хаххатыгар сылдыбыттары, бары муораны курдаттаан ааспыттары өйдүөххүтүн баһарабын; ² кинилэр бары Моисейга холбоһон былыкка уонна муораҕа сүрэхтэммиттэрэ, ³ бары биир духуобунай аһы аһылыктаммыттара, ⁴ бары биир духуобунай утаҕы утахтаммыттара: ол хайдах диэтэххэ, кинилэри кытта барсан иһэр духуобунай очуос таастан утахтары ханнараллара, оттон ол таас — Христос Бэйэтэ этэ. ⁵ Ол эрэри Таңара уордайар санаата бэрт үгүс киһиэхэ хоммут буолан, кинилэр өлүктэрэ иччитэх сир устун тэлгэнэн хаалбыта. ⁶ Бу барыта биһиэхэ, кинилэр курдук куһаҕанна баҕатыйбаппыт туһугар, сэрэтии буолар. ⁷ Онон, сорох өбүгэлэрбит сүгүрүйбүттэрин курдук, эмэгэчкэ сүгүрүйэр буолуман; кинилэр тустарынан Суруйууларга «норуот олорон аһаан-иһэн барбыта, онтон туран эмэгэт иннигэр үңкүү-битии тэрийбитэ» диэн этиллэр. ⁸ Кинилэртэн сорох дьонноро содурдук быһыыламмыттары курдук, биһиги эмиэ содурдук быһыыланар буолумуоҕун; оннук быһыылана сырыттаһарына, соҕотох биир күн иһигэр сүүрбэ үс тыһыынча киһилэрэ суорума суолламмыта. ⁹ Кинилэр сорохторо Христосу* үтэн-анһан көрбүттэрини, биһиги Кинини оннук үтэн-анһан көрөр буолумуоҕун; кинилэр инньэ гына сылдьан эриэн үөннэргэ тиктэрэн өлбүттэрэ. ¹⁰ Өбүгэлэрбит сорохторо кэриэлийбиттэрин курдук, кэриэлийэр буолуман; кинилэри, оннук кэриэлийбиттэрин иһин, өлөрөр-өһөрөр Аанһал ходуйтаабыта. ¹¹ Бу барыта биһиэхэ сэрэтэр холобур буолбута итиэннэ тиһэх үйэлэргэ тийбит дьону, биһигини, өйдөтөөрү, Суруйууларга киирбитэ.

* 10:9 *Христосу* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Айыы Тойону».

¹² Онон тирэхтээхтик турабыт дии сананар дьон, охтубат ту-
хугар, сэрэхтээх буоллуннар. ¹³ Эһиги көрсүбүт ыарахан быһыы-
гыт-майгыгыт — киһи тулуйар тургутуута. Тангара эппит тылын
экчи толорор, онон хаһан даҕаны эһигини кыаххыт таһынан
тургуттарыа суоҕа; итиэннэ тургутуулар кэмнитигэр, тулуйаргыт
туһугар, эһиэхэ күүс да биэриэҕэ, тахсар суолу да көрдөрүөҕэ.

¹⁴ Онон, таптыыр бырааттарым, эмэгэҕкэ сүгүрүйэртэн куо-
тар буолун. ¹⁵ Мин эһигини толкуйдаах дьон курдук санааммын
этэбин, онон бу тугу эппиппин ырыналаан көрүн. ¹⁶ Бу махта-
нан туран иһэр алгыстаах иһиппит биһигини Христос Хаа-
ныгар тиксиһиннэрэр буолбатах дуо? Оттон бу тоһутан ылан
сиир килиэппит биһигини Христос Этигэр-сиинигэр тикси-
һиннэрэр буолбатах дуо? ¹⁷ Бу килиэп биир, оттон биһиги эл-
бэх да буолларбыт биир килиэби үллэстэр буоламмыт, эмиэ
биир Эт-сиин буолабыт.

¹⁸ Израиль норуотун ылан көрүөҕүн: сиэртибэлэммити сиэч-
чилэр сиэртибэнныккэ кытыктаах буолаллар буолбатах дуо?
¹⁹ Бу аата туох диэн этэр быһыыбыный? Эмэгэт тангаралар туох
эмэ суолталаахтар диэн этэбин дуу, биитэр эмэгэттэргэ бэлэх-
туһах бэриллэр ас эмиэ туох эмэ суолталаах диэн этэбин дуу?
²⁰ Суох, инньэ диэбэппин. Тыыннаах Тангараны билбэт омуктар
бэлэхтэрин-туһахтарын Тангараҕа буолбакка, абааһыларга биэ-
рэллэр диэн этэбин, оттон эһиги абааһылары кытта сибээстэ-
һиэххитин мин баҕарбаппын. ²¹ Айыы Тойон иһититтэн иһэ
сылдьан абааһы иһититтэн иһэр кыаххыт суох, Айыы Тойон
аһын аһыы сылдьан абааһы аһын аһыыр кыаххыт суох. ²² Ха-
йаан биһиги Айыы Тойону күнүүлэтэргэ сорунуохпутуй? Ама
биһиги Кинитээҕэр күүстээх үһүбүт дуо?

²³ «Биһиэхэ барыта көнүллэнэр», бэрт сөп, ол эрэри барыта
биһиэхэ туһалаах буолбатах, «биһиэхэ барыта көнүллэнэр», ол
эрээри барыта көмөлөөх буолбатах. ²⁴ Ханнык баҕарар киһи бэ-
йэтигэр эрэ туһалаахха буолбакка, атын киһиэхэ туһалаахха
дьулуһуохтаах.

²⁵ Баһаарга атыыланар аһы-үөлү ингэ-тоҥо барбакка, холку суо-
бастаах олорон сиир буолун. ²⁶ Суруйууларга этиллибитин кур-
дук, «сир уонна сир үрдүгэр баар барыта Айыы Тойон киэнэ».

²⁷ Тангараны итэҕэйбэт ханнык эмэ киһи дьиэтигэр ыалдьытта-
та ыңырдаҕына, бара сылдыаххытын баҕарар буоллаххытына,

күндүлүүр аһылыгын барытын ингэ-тонго барбакка эрэ, холку суобастаах олорон сиир буолун. ²⁸ Арай ким эмэ эһиэхэ: «Бу кэрэх этэ», — диэтэҕинэ эрэ, оннук эти ол эппит киһи туһугар, кини суобаһын туһугар сиэмэн. «Сир уонна сир үрдүгэр баар барыта Айыы Тойон киэнэ»*. ²⁹ Мин эһиги суобаскыт туһунан эппэппин, ол киһи суобаһын туһунан этэбин. Тоҕо мин көнгүл-бүн атын киһи суобаһа хааччахтааһааҕый? ³⁰ Өскөтө мин махтанан туран аһыыр буоллахпына, тоҕо махтанар аһым иһин ким эрэ миигин сэмэлиэхтээҕий?

³¹ Онон, ас да аһаабыккыт, утах да испиккит — тугу гыммыккыт барыта Тангараны албан аатырдыах эрэ тустаах. ³²⁻³³ Мин эмиэ бэйэм туһабын көрүммэккэ, үгүс дьонго туһалаах буолаарай диэн, кинилэр быһһаналларын туһугар, туохха барытыгар, киһиэхэ барытыгар санааларын табардыы сыһыаннаһарым курдук, эһиги эмиэ иудейдары да, атын омуктары да, Тангара церкыын да аһыыга киллэрбэт курдук олорун.

11 Мин Христону холобур туттарым курдук, эһиги эмиэ миигин холобур туттун.

Дьахтар үгэригэр төбөтүн бүрүнүөхтээҕин туһунан

² Бырааттарыам**, мин туохха үөрэппиппин барытын өйдүүсаны сылдьаргыт, атыттартан ылан эһиэхэ тугу тиксэрбиппин хайдах тиэрдибитим курдук тутуһаргыт иһин, эһигини хайгыыбын эрэ. ³ Эһиги өссө хайа баҕарар эр киһиэхэ Христос бас буоларын, хайа баҕарар дьахтарга эрэ тойон, оттон Христоска Тангара бас буоларын билиэххитин баҕарабын. ⁴ Эр киһи, бэргэһэтин устубакка эрэ, Тангараҕа үгэр, Кини этэр тылын дьонго тиэрдэр буоллаҕына, бэйэтин баһын саакка-суукка угар. ⁵ Дьахтар, төбө сыгынньах Тангараҕа үгэр, Кини этэр тылын дьонго тиэрдэр буоллаҕына, бэйэтин баһын саакка-суукка угар; итинник гынара син биир баттаһын күлтэччи ылларбытыгар тэнгнээх. ⁶ Дьахтар төбөтүн бүрүнүөн баҕарбат буоллаҕына,

* 10:28 «Сир уонна сир үрдүгэр баар барыта Айыы Тойон киэнэ» — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыллар суохтар.

** 11:2 *Бырааттарыам* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыл суох.

баттағын кырыйтаран кэбистин; оттон баттағын кырыйтарыан эбэтэр күлтэччи ылларыан кыбыстар буоллаҕына, төбөтүн бүрүннүн. ⁷Онон эр киһи Тангара уобараһа, албан аата буоларын быһыытынан төбөтүн саптыа суохтаах; дыахтар буоллаҕына эрин албан аата буолар. ⁸Ол эбит буоллаҕына, эр киһи дыахтартан үөскээбэтэҕэ, дыахтар эр киһиттэн үөскээбитэ; ⁹эр киһи дыахтарга ананан айыллыбатаҕа, дыахтар эр киһиэхэ ананан айыллыбыта. ¹⁰Дьэ ол иһин Аанньаллар тустарыгар, дыахтар төбөтүгэр бас бэринэр бэлиэлээх буолуохтаах. ¹¹Ол эрэри, биһиги Айыы Тойоннуун биир буолбут олохпутугар эр киһи дыахтартан тутулуга суох буолбат, дыахтар да эр киһиттэн тутулуга суох буолбат. ¹²Тоҕо диэтэххэ, дыахтар эр киһиттэн үөскээбитин курдук, эр киһи эмиэ дыахтартан төрүүр, оттон туох баар барыта Тангараттан кэлэр.

¹³Бэйэбит да тойонноон көрүң, дыахтар төбөтүн бүрүммэккэ эрэ Тангараҕа үнэрэ төһө сиэрдээҕий? ¹⁴⁻¹⁵Эр киһи баттағын уһатара кыбыстыылаах, оттон дыахтар баттағын уһатара хайдаллаах суол диэн айылҕа бэйэтэ эһигини үөрэтэр буолбат дуо? Уһун баттах дыахтарга бүрүнэр сабыы быһыытынан бэриллит. ¹⁶Оттон ким эмэ бу туһунан миигин кытта мөккүһөн баҕарар буоллаҕына, биһиги да, Тангара церковтара да оннук үгэспит суох.

Айыы Тойон Аһылыга

¹⁷Оттон бу маны сүбэлиирбэр эһигини хайҕаабалпын: эһиги бииргэ түмсэргит туһалыырын оннугар, эһигини айгыратар эрэ эбит. ¹⁸Бастакытынан, түмүстэргит эрэ, тус-туска хайдыһаргыт туһунан истэбин; бу истибитим сороҕо оруннааҕын итэҕэйэбин. ¹⁹Эһиги ортобутугар тус-туһунан суолу этии баар буолуохтаах даҕаны, оннук эрэ түбэлтэҕэ хайабыт ыйааһыннааҕы этэрэ биллиэн сөп.

²⁰Итиэннэ эһиги түмсэр быһыыгыт-майгыгыт Айыы Тойон Аһылыгар түмсүү диэн ааттанар кыаҕа суох. ²¹Киһи барыта ким хайа иннинэ бэйэтин аһын сии охсорго тиэтэйэр, онтон сылтаан сороххут хам аччык хаалар, сороххут тотуор диэри иһэр. ²²Ама аһыырга уонна иһэргэ эһиги дьийэтэ суох үһүгүт дуо? Эбэтэр Тангара церковын аанньа ахтыбаккыт оччо дуу, биитэр дьадангылары атаҕастыыр быһыыгыт оннук дуу? Бу туһунан

эһиэхэ тугу диэхпиний? Хайгым дуо? Хайбаабатым биллэн турар.

²³ Мин Айы Тойонтон Бэйэтиттэн билбиппин эһиэхэ тиэрдибитим: таннарыллыбыт түүнүгэр Иисус Айы Тойон килиэби ылан, ²⁴ Танараҕа махтаммыта уонна тоһутан баран эппитэ: «Мань ылан сиэн*», бу эһиги тускутугар тоһутулар Мин Этим, онон Миигин өйдөөн-санаан туран манньк гынар буолун», — диэбитэ. ²⁵ Онтон эмиэ аһылык кэнниттэн иһити ылан: «Бу иһит — Мин Хааным бигэргэппит саҥа кэс тыла; бу иһиттэн иһэргитигэр Миигин өйдөөн-санаан туран иһэр буолун», — диэбитэ. ²⁶ Ол аата Кини кэлиэр диэри, бу килиэби сиэтэххит, бу иһиттэн истэххит аайы, эһиги Айы Тойон өлбүтүн биллэрэбит.

²⁷ Ол иһин ким сөбө суохтук бу килиэби сиэбит, Айы Тойон иһититтэн испит, ол Айы Тойон Этин уонна Хаанын утары буруйдаах буолар. ²⁸ Ол иһин киһи бастаан бэйэтин ыаранна-тан-чинчийэн көрөн эрэ баран, бу килиэптэн сиэхтээх, бу иһиттэн иһиэхтээх. ²⁹ Ким бэйэтин тургутунан көрбөккө** эрэ, Айы Тойон Этигэр уонна Хааныгар суолта биэрбэккэ***, сөбө суохтук килиэп сиир уонна бу иһиттэн иһэр, ол бэйэтин дүүлгэ тардардыы, аһыыр уонна иһэр. ³⁰ Ол иһин эһиги ортобутугар элбэх мөлтөх, ыарыһах дьон баар, ол иһин элбэх киһи өлөр. ³¹ Биһиги бэйэбитин бэйэбит дүүллэнэрбит эбитэ буоллар, дүүлгэ тардыллыа суох этибит. ³² Оттон Айы Тойон дьарыйдагына, бу аан дойдуну кытары тэн дүүлгэ туруорбат туһугар, биһигини итинник көннөрөр.

³³ Онон, бырааттарым, Аһылыкка түмсэргитигэр бэйэ-бэйэ-битин кэтэһэр буолун. ³⁴ Дүүлгэ түбэхэрдии түмсүбэт туһугар, ким аччык, ол дьиэтигэр аһаатын. Мантан атынын тийдэхпинэ сүбэлиэм.

* 11:24 *Мань ылан сиэн* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыллар суохтар.

** 11:29 *Бэйэтин тургутунан көрбөккө* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыллар суохтар.

*** 11:29 *Айы Тойон Этигэр уонна Хааныгар суолта биэрбэккэ* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Эккэ уонна Хаанна суолта биэрбэккэ».

Сибэтиэй Тыын бэлэхтэрин туһунан

12 Оттон Тыын бэлэхтэрин туһунан, бырааттарым, сыһа өйдөбүллээх хаалыаххытын баҕарбаппын. ²Эһиги бэйэҕит билэҕит, Танараны итэҕэйбэт эрдэххитинэ, ким эрэ эһигини тардан ильдэрин курдук, тыла суох эмэгэттэргэ бара тураргыт. ³Эһиги өйдүүххүтүн баҕарабын: Танара Тыынынан сангарар хайа да киһи «Иисус анафема*» диэн этиэ суоҕа, итиэннэ ким да Сибэтиэй Тыына суох хаһан даҕаны «Иисус — Айыы Тойон» диэн билиниэ суоҕа.

⁴Тыын бэлэхтиир духуобунай дьоҕурун арааһа элбэх гынан баран, ону барытын биир Тыын биэрэр. ⁵Сулуспалааһын тустуспа көрүнгээх эрэри, барыта биир Айыы Тойонго ананар. ⁶Дьайыы көрүнгэ атын-атын эрэри, барытыгар эмиэ биир Танара дьайыыны онгорор. ⁷Барыларыгар туһалаах буоллун диэн, хас биирдии киһиэхэ Тыын ураты көстүүтэ бэриллэр. ⁸Биир киһиэхэ Тыын муударай тылы этэр дьоҕуру, иккискэ эмиэ ол Тыын билиини тиэрдэр дьоҕуру, ⁹сороххо эмиэ ол Тыын итэҕэли, оттон атынна эмиэ ол Тыын** ыарыыны үтүөрдэр араас дьоҕуру биэрэр, ¹⁰кимиэхэ эрэ дыктини онгорор, кимиэхэ эрэ Танара этиитин дьонго тиэрдэр пророк дьоҕурун, кимиэхэ эрэ тыыннары арааран билэр, кимиэхэ эрэ араас тылларынан сангарар, кимиэхэ эрэ ол тыллары ис хоһооннорун быһаарар кыаҕы биэрэр. ¹¹Бу маны барытын, Бэйэтэ сөбүлүүрүнэн хас биирдии киһиэхэ тус-тустаа үллэрэн, барыбытыгар биир Тыын онгорор.

Элбэх миэстэттэн турар биир Эт-сиин

¹²Холобур, киһини ылан көрүүбүн. Киһи соҕотох гынан баран, миэстэлэрэ элбэх; биир*** эт-сиин миэстэлэрэ, төһө да элбэхтэрин иһин, бары биир эт-сиин буолаллар, — Христос эмиэ оннук. ¹³Биһиги бука бары: ким иудей, ким атын омук буоллун, ким кулут, ким көнгүл буоллун — биир Тыынынан биир

* 12:3 *Анафема (грек.)* — кырыыска турдун.

** 12:9 *Ол Тыын* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «биир Тыын».

*** 12:12 *Биир* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыл суох.

Эт-сиин буолар туһугар сүрэхтэммиппит; биһиэхэ барыбытыгар Тангара биир Тыыны биэрбитэ.

¹⁴Оттон киһи этэ-сиинэ биир эрэ миэстэттэн буолбакка, элбэх миэстэттэн турар. ¹⁵Өскөтө атах: «Мин илии буолбатахпын, онон субу эт-сиин сорҕото буолбатахпын», — диэтэҕинэ, ол аата кини эт-сиин сорҕото буолбатах үһү дуо? ¹⁶Эбэтэр кулгаах: «Мин харах буолбатахпын, онон эт-сиин сорҕото буолбатахпын», — диэтэҕинэ, ол аата кини эт-сиин сорҕото буолбатах үһү дуо? ¹⁷Өскөтө киһи этэ бүтүннүү харах эбитэ буоллар, хайдах истиэ этэй? Аңардас истэрэ эрэ буоллар, тугунан сыты билиэ этэй? ¹⁸Ол эрэри, Тангара эт-сиин хас биирдии миэстэтин Бэйэтэ сөп дииринэн оннун буларбыт. ¹⁹Арай барыта биир эрэ миэстэттэн турара эбитэ буоллар, эт-сиин ханна буолуо эбитэй? ²⁰Ол эрэри элбэх миэстэттэн да турдар, киһи — биир эт-сиин. ²¹Онон харах илиигэ: «Эн миэхэ наадата суоххун», оттон бас атахха: «Эһиги миэхэ наадата суоххут», — диирэ сатамат. ²²Төттөрүтүн, эппитигэр быдан мөлтөх курдук көстөр миэстэлэрбит, ис дынгэр, тыын суолталаахтар; ²³оттон дыонно көрдөрөрбүт бөрүкүтэ суох диир миэстэбитин хаһан баҕарар ордук кыһаллан харыстыыбыт. ²⁴⁻²⁵Онон көстөрө бөрүкүтэ суох миэстэбит үчүгэй көстүүлээх буоларын туһугар кыһаллабыт, оттон үчүгэй көстүүлээх миэстэбит оннук кистэнэргэ наадыбат. Ол гынан баран эккэ-сиингэ хайдыһы суох буоллун, бары бэйэ-бэйэлэригэр биир тэнник кыһалынныннар диэн, Тангара суолталамат миэстэлэргэ ордук улахан болҕомтону уурарды барыларын бииргэ танган холбообут; ²⁶онон биирдэрэ эрэйдэннэҕинэ, атытара бары эрэи көрөлөр, биир миэстэ ытыктаннаҕына, эт-сиин бүтүн бэйэтэ үөрэр.

²⁷Эһиги эмиэ — Христос Этэ-сиинэ буолабыт, хас биирдиигит, туспа ыллахха, Эт-сиин сорҕото буолар. ²⁸Ол курдук, Тангара сорохтору Церковка, бастатан туран, Апостолларынан анаабыт, иккиһинэн, Кини этэрин дыонно тиэрдэр пророктары, үсүһүнэн, үөрэтэр-уһуйар кыахтаах дыону туруорбут. Онтон салгыы сороххо дыктини онгорор, сороххо үтүөрдэр, көмөлөһөр, салайар, араас тылы билэр дыоһуру биэртэлээбит. ²⁹Киһи барыта Апостол дуо? Бары пророктар дуо? Бары үөрэтэллэр дуо? Бары кыайан дыктини онгороллор дуо? ³⁰Бары эмиир-үтүөрдэр кыахтаахтар дуо? Бары араас тылынан санараллар, бары ону сатаан быһаараллар дуо?

³¹Ол эрээри, доѳотторуом, итиннээѳэр барытынааѳар уһу-луччу үрдүк турар дьоѳурга дьулуһун! Билигин мин эһиэхэ чулууттан чулуу биир суолу көрдөрүүм.

Таптал

13 Өскөтө мин араас омук, бэл Аанһал да тылынан сангарар буолан бараммын — сүрэхпэр таптала суох буоллахпына, ол аата мин — танкыныыр эрэ алтаммын, чылыгырыыр эрэ чуорааммын. ²Өскөтө мин Тангара этиитин дьонно тиэрдэр дьоѳурдаах пророк, бары кистэлэни барытын билэр, бары өттүнэн толору билиилээх итиэннэ бэл хайалары да оннуттан халбарытар күүстээх итэѳэллээх киһи буолан бараммын — сүрэхпэр таптала суох буоллахпына, ол аата мин туох да буолбатахпын. ³Өскөтө мин туох баар баайбын-дуолбун барытын дьаданыларга түһэтэн, эппин-сииммин уокка уматтара биэрэн да бараммын* сүрэхпэр таптала суох буоллахпына, онтукам миэхэ туох да тутата суох.

⁴Таптал тулуурдаах, амарах санаалаах, таптал ордугурѳаабат, таптал арбаммат, улаханлык санаммат, ⁵сүөргү быһыыламмат, бэйэтин эрэ иннин көрүммэт, хоргуппат, куһаѳаны өйдүү сылдыбат, ⁶куһаѳантан үөрбэт — кырдыктан үөрэр; ⁷барытын уйар, барытын итэѳэйэр, барытын эрэнэр, барытын тулуйар. ⁸Таптал хаһан да уостубат. Тангара этиитин дьонно тириэрдэр дьоѳур — сүтүѳэ, атын тылынан сангарар дьоѳур — уурайыаѳа, билии-көрүү дьоѳура эмиэ хаһан эрэ тутата ааһыаѳа. ⁹Билингнитэ биһиги итэѳэс билиилээхпит, Тангара этиитин тириэрдэр дьоѳурбут да ситэтэ суох, ¹⁰ол эрээри ситии-хотуу, энкилэ суох буолуу кэмэ кэллэѳинэ, ситэтэ суох, итэѳэс диэн аны суох буолуо.

¹¹Мин оѳо сылдьан оѳолуу сангарарым, оѳолуу толкуйдуурум, санаабын оѳолуу этинэrim; онтон сааспын ситэн баран, оѳолуу быһыыбын-майгыбын хаалларбытым. ¹²Билингнитэ биһиги өлбөөркөй өстүөкүлэѳэ көстөр күлүк омоонун эрэ үдүкбадык көрөбүт, оттон кэмэ кэллэѳинэ, сирэй көрсөн турардыы көрүөхпүт; билингнитэ сорѳотун эрэ мин билэбин, оттон кэмэ

* 13:3 *Эппин-сииммин уокка уматтара биэрэн да бараммын* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «хайѳанаары, эппин-сииммин биэрэн да баран».

кэллэҕинэ, Тангара миигин билэрин курдук, толору билиэҕим.
¹³Оттон билигин субу үс: итэҕэл, эрэл, таптал — баар; ол эрэн таптал барыларыттан улахан.

Тыын бэлэхтэрин туһунан өссө биирдэ

14 Туохтан да ордук тапталга талаһын; ол эрэри Тыын атын бэлэхтэригэр эмиэ, ордук пророк дьоһуругар, дьулуһун.
²Ким биллибэт тылынан сангарар, ол дьонго буолбакка, Тангараҕа туһулаан сангарар, тоҕо диэтэххэ кини тугу сангарарын ким да өйдөөбөт, кини Тыын күүһүн туһанан кистэлэни этэр.
³Оттон Тангара этиитин дьонго тиэрдэр пророк дьону бөһөргөтөн, өйдөтөн-сүбэлээн, уоскутан сангарар. ⁴Ким биллибэт тылынан сангарар, ол бэйэтин туһатыгар сангарар, оттон пророк церковны бөһөргөтөр.

⁵Эһиги бары атын тылларынан сангарыаххытын баҕарабын эрэри, Тангара этиитин тиэрдибиккит ордук: атын тылынан сангарар киһитээҕэр Тангара этиитин дьонго иһитиннэрэр пророк быдан туһаны аҕалар (арай анараанҥы, церковь бөһөргүүрүн-үүнэрин туһугар эппитин быһааран биэрэр эрэ буоллаҕына, баһыйтарыа суоҕа).

⁶Арай, бырааттарым, мин билигин эһиэхэ тийэн кэлэн, олох билбэт тылгытынан кутан-симэн барар буолуум. Тангара миэхэ туох эрэ санганы арийбытын эбэтэр тугу эрэ билбиппин үллэстэн, Тангара этиитин иһитиннэрэн дуу эбэтэр үөрэтэн дуу, өйдөнөр гына сангарбатахпына, мин эһиэхэ туох туһаны аҕалыахпыный?

⁷Дорҕоон таһаарар кута-сүрэ суох маллары, флейтаны эбэтэр арфаны ылан көрүөҕүн. Тус-туһунан наардаммыт дорҕооннору таһаарбат буоллахтарына, флейтаҕа эбэтэр арфаҕа тугу оонньууларын биһиги хайдах билиэхпитий? ⁸Оттон турба чуолкайа суох тыаһы үрэн таһаарар буоллаҕына, ким кыргыһыга бэлэмнэниэҕэй? ⁹Ол курдук эһиги эмиэ атын тылынан өйдөммөт гына сангарар буоллаххытына, тугу дииргитин атыттар хайдах билиэхтэрэй? Дьонго да эппиккит, тыалга да сангарбыккыт биир буолуо суоҕа дуо?

¹⁰Холобура, аан дойдуга төһөлөөх элбэх араас омук тыла баарый, олортон биир да тыл дорҕооно киһиэхэ өйдөммөт буолбат. ¹¹Оттон мин, атын киһи этэр тылын өйдөөбөт буоллахпына,

ол аата киниэхэ омук киһитэбин, кини эмиэ миэхэ туора дойду киһитэ буолар. ¹²Ол курдук эһиги эмиэ, Тыын бэлэхтиир дьобурдарыгар дьулуһаргытыгар, Церковы бөһөргөтөр дьобурдарынан бэйэбитин байытына сатаан.

¹³Онон эн, атын тылынан сангарар киһи, эйиэхэ быһаарар дьобур тиксэрин туһугар үнэр буол. ¹⁴Тоҕо диэтэргит, мин атын тылынан үнэр буоллахпына, төһө да ис тыыммынан үн-тэрбин, өйүм онтон тугу да туһаммат.

¹⁵Оччоҕо тугу гыныахтаахпыный? Ис тыыммынан үнэр буоллахпына, өйбүнэн эмиэ үнүөм; ис тыыммынан Тангараны туойан ыллыыр буоллахпына, өйбүнэн эмиэ ыллыам. ¹⁶Тоҕо диэтэххэ, эн Танараҕа ис тыынгынан эрэ махтанар буоллаххына, аттыгар турар көннөрү киһи эн махтал тылгар хайдах «аминь» диэн этиэбэй? Эн туох дииргин кини өйдөөбөт эбээт. ¹⁷Эн төһө да үчүгэйдик махтаммытын иһин, атын киһи итэбэлэ онтон бөһөргөөбөт. ¹⁸Мин Тангарабар махтанабын: эһигиннээбэр хайабытынааҕар да элбэх атын тылынан сангарабын; ¹⁹ол эрээри церковка ким да билбэт тылынан үтүмэн үгүс тылы кутан-симэн сангарбыппынааҕар, атын дьону үөрэтэрдии, өйдөнөр гына биэс тылы эппитим ордук.

²⁰Бырааттарым! Өйгүтүнэн-санаабытынан кыра оҕо буолуман; куһаҕанна — кыһыл оҕонон хаалын, үчүгэйгэ — сиппит-хоппут өйдөнүң.

²¹Сокуонна суруллубут: «„Атын тылынан, атын омук көмөтүнэн бу норуоту кытта кэпсэтиэм; ол гынан баран оччоҕуна да кинилэр Миигин истиэхтэрэ суоҕа“, — диир Айыы Тойон». ²²Онон атын тылынан сангары итэбэйээччилэргэ буолбакка, итэбэйбэт дьонно бэлиэ буолар, оттон пророк дьобура итэбэйбэттэргэ буолбакка, итэбэйээччилэргэ анаар. ²³Итэбэйээччилэр бары бииргэ түмсэн баран, бука бары атын-атын биллибэт тылларынан сангаран турдаххытына, ону билбэт эбэтэр итэбэйбэт дьон киирэн кэлэн, эһигини ииримтийбиттэр диэхтэрэ суоҕа дуо? ²⁴Оттон арай бары Тангара этэр тылын дьонно тириэрдэр буоллахтарына, онно итэбэйбэт эбэтэр билбэт киһи түбэлэ киирдэбинэ, ол истибитэ барыта кинини саралыыр, барыта кинини дьүүлүүр буоллаҕына, ²⁵кини, сүрэбин кистэлэнэ арыллан, сиргэ сөһүргэстии түһэн Танараҕа сүгүрүйэн баран: «Чаччы да Тангара эһигини кытта бииргэ эбит!» — диэн ис сүрэбиттэн санга аллайыа суоҕа дуо?

Сүлүүснэ бэрээдэктээхтик барыхтаах

²⁶ Онон, бырааттарым, туох түмүккэ кэллибит? Бары бииргэ түмсэргитигэр хас биирдигит айхал ырыалаах, үөрэтиилээх, Танара арийан биэрбит этиилээх, атын тылынан кэпсиирдээх, эбэтэр ол кэпсэммити быһаарардаах кэлэр буолун. Бу барыта эһигини бөбүргөтөр соруктаах буолуохтаах.

²⁷ Оттон ким эмэ атын тылынан кэпсиирдээх буоллабына, икки, саамай элбээбитэ, үс киһи тыл эттин, ону даҕаны тус-туһунан, ити кэннэ бииргит ону быһааран биэрдин. ²⁸ Оттон быһааран биэрээччин суох буоллабына, церковка сангарыма, бэйэнгискэр Танараҕа анаан эт. ²⁹ Пророктартан эмиэ икки эбэтэр үс киһи тыл эттин, уоннаабылар кинилэр эппиттэрин ыараннатан-ырытан көрдүннэр. ³⁰ Оттон олорор дьонтон хайаларыгар эрэ Танара туох эмэ санганы арийан биэрдэҕинэ, бастаан сангарар киһи тохтоотун; ³¹ бары үөрэнэргит, бары бөбүргүүргүт туһугар, Танара этиитин бары утуу-субуу иһитиннэриэххитин сөп. ³² Пророктар Танара этэрин дьонго тириэрдэр дьобурдарын кыайан кыана туттуох тустаахтар, — ³³ Танара бэрээдэгэ суох буолуу Танарата буолбатах, Кини — эйэ-ил төрдө.

Сибэтиэйдэр церковтарыгар барыларыгар буоларын курдук, ³⁴ дьахталлар церковка сангарыа суохтаахтар. Сокуон этэринэн, дьахтар сангарара көнүллэммит, кини бас бэриниэх тустаах. ³⁵ Оттон туохха эмэ үөрэниэхтэрин баҕарар буоллахтарына, ол туһунан дьиэлэригэр эрдэриттэн ыйыталастыннар; дьахтар церковка сангарара омнуолаах.

³⁶ Эбэтэр Танара тыла эһигиттэн эрэ тахсар дуу? Эбэтэр аҕаардас эһиэхэ эрэ тийдэ дуу? ³⁷ Өскөтө ким эрэ бэйэтин пророкпун биитэр духуобунайбын дэнэр буоллабына, бу мин эһиэхэ суруйарым Айыы Тойон кэриэһэ буоларын кини өйдүөх тустаах. ³⁸ Оттон ким өйдөөбөт, ол өйдөөбөтүн даҕаны*.

³⁹ Онон, бырааттарым, Танара этэрин дьонго тиэрдэр пророк дьобуругар дьулуһун, ол эрээри атын тылынан сангаралларын бопсуман. ⁴⁰ Барыта сирдээхтик, бэрээдэктээхтик эрэ барыхтаах.

* 14:38 *Оттон ким өйдөөбөт, ол өйдөөбөтүн даҕаны* — сорох быллыргы грек-тии илиинэн суруйууга «оттон ким эмэ ылыммат буоллабына, кинини эмиэ ылымматыннар».

Христос тиллиитэ

15 Билигин, бырааттарым, мин эһиэхэ бэйэм иһитиннэрбит Евангелиебын санатыахпын баһарабын. Эһиги бу Евангелиены ылынан, олоххут халбаннаабат бөҕө тирэҕэ онгостубук-кут, ²эмиэ бу Евангелиенан, мин эһиэхэ үөрэппиппин чинник тутуһар буоллаххытына, быһһанабыт; оттон тутуспат буоллаххытына, — ол аата эһиги кураанахха итэҕэйбиккит.

³Бастатан туран, мин эһиэхэ бэйэм тугу ылыммыппын тиэрдибитим: Суруйууларга эрдэттэн этиллибитин курдук, Христос биһиги буруйбутун-аньыбытын боруостаары өлбүтүн, ⁴эмиэ Суруйууларга эрдэттэн этиллибитин курдук, Кини көмүллэн баран үһүс күнүгэр тиллибитин, ⁵уонна бастаан Кифаҕа, онтон Уон Иккиэлэргэ, ⁶онтон биир кэмнэ биэс сүүстэн тахса бырааттарга көстүбүтүн (олортон үксүлэрэ билигин тыыннаахтар, сорохторо үһүн ууларыгар утуйбуттара), ⁷ол кэнниттэн Иаковка уонна бары Апостолларга көстүбүтүн, ⁸онтон барыларын кэнниттэн миэхэ — ханнык эрэ итэҕэс төрүөххэ көстүбүтүн туһунан эһиэхэ тиэрдибитим. ⁹Мин Апостоллартан барыларыттан саамай дуона суохтарабын, Таһара Церковын сойуолаабыт буоламмын Апостол ааттанарым да сөбө суох. ¹⁰Ол эрэри Таһара илгэлээх үтүөтүнэн бүгүн мин Апостол буола сылдыабын. Кини миэхэ биэрбит үтүө дьоһура кураанахха хаалбатаҕа, мин кинилэрдээҕэр хайаларынааҕар да элбэхтик үлэлээбитим; ити гынан баран ол мин буолбатах, Таһара илгэлээх үтүө күүһэ миигин кытта бииргэ үлэлээбитэ. ¹¹Онон, мин да буолуум, кинилэр да буоллуннар, биһиги маннык үөрэтэбит, эһиги эмиэ маны итэҕэйбиккит.

Өлбүттэр тиллиилэрэ

¹²Биһиги Христос өлбүттэртэн тиллибитин туһунан иһитиннэрэ-кэлсии сырыттаһпытына, хайдах эһигиттэн сорох дьон өлбүттэр тиллибэттэр диэн этэр буолалларый? ¹³Өскөтө өлбүттэр тиллибэт эбит буоллахтарына, ол аата Христос эмиэ тиллибэтэх, ¹⁴оттон Христос тиллибэтэх буолаҕына, ол аата биһиги сымыһа сураҕы иһитиннэрэбит, ол аата эһиги эмиэ халтайга итэҕэйэбит*.

* 15:14 *Эһиги эмиэ халтайга итэҕэйэбит* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «биһиги эмиэ халтайга итэҕэйэбит».

¹⁵Өлбүттэр тиллибэт буоллахтарына, биһиги Танара туһунан, Кини отой да тилиннэрбэтэх Христотун тилиннэрбитэ диэн туоһулааммыт, сымыйа туоһулар буолан тахсабыт. ¹⁶Өлбүттэр тиллибэт буоллахтарына, ол аата Христос эмиэ тиллибэтэх, ¹⁷оттон Христос тиллибэтэх буоллабына, ол аата эһиги суоҕу итэҕэйэҕит: эһиги өссө даҕаны буруйгутун-аньыгытын сүкпүтүнэн сылдыабыт. ¹⁸Оччотугар Христоска итэҕэллэрин ыһыктыбакка эрэ өлбүттэр эмиэ суорума суолламмыттар. ¹⁹Биһиги эмиэ бу олохпутугар эрэ Христоска эрэнэр буоллахпытына, ол аата кимнээҕэр да дьоло суох дьоммут.

²⁰Ол эрэри Христос өлбүттэртэн тиллибитэ, уһун ууларын утуйбуттартан аан бастакынан турбута. ²¹Тоҕо диэтэххэ, киниттэн сылтаан өлөр өлүү кэлбит буоллабына, ол курдук эмиэ өлбүттэр Киниттэн сылтаан тиллиэхтэрэ. ²²Адамна кытыктаахтар бары өлөллөрүн курдук, Христоска кытыктаахтар бары тиллиэхтэрэ. ²³Хас биирдии киһи бэйэтин тустаах кэмигэр тиллиэҕэ: аан бастакынан Христос тиллибитэ, онтон Кини кэллэҕинэ, Христос дьоно тиллиэхтэрэ. ²⁴Дьэ онтон Кини Саарыстыбатын Аҕатыгар — Танараҕа — туттардабына, бары дьаһалтаны, бары былааһы, дьайар күүһү самнардабына, бүтэр уһук тийэн кэлиэҕэ. ²⁵Танара Кини өстөөхтөрүн барыларын атаҕын анныгар самнаран биэриэр диэри Христос ыраахтааҕылыахтаах. ²⁶Онтон бүтэһик өстөөх, өлөр өлүү, бахтайыаҕа, ²⁷тоҕо диэтэххэ, Танара баары бүттүүнүн Христоска бас бэриннэрэн атаҕын анныгар ууран биэрбитэ. Баары барытын Киниэхэ бас бэриннэрдэ диэн суруллубут буоллабына, ол аата барыны бары Киниэхэ Бэриннэрээччиттэн ураты барыта бас бэриммитэ дьэнкэтик өйдөнөр. ²⁸Оттон Танара баары бүттүүнүн Киниэхэ бас бэриннэрдэҕинэ, оччоҕо аны Уола Бэйэтэ эмиэ баары бүттүүнүн Киниэхэ Бэриннэрээччигэ бас бэриниэҕэ, оччоҕо Танара бар дьонно барытыгар барытынан буолуоҕа.

²⁹Онтон атын эбитэ буоллар, өлбүттэр тустарыгар дьон тоҕо сүрэхтэниэ этилэрэй? Өлбүттэр букатын тиллибэт буоллахтарына, оччотугар өлбүттэр тустарыгар туох инниттэн сүрэхтэнэллэрий? ³⁰Оччотугар биһиги эмиэ туох иһин чаас аайытын алдьархай айаҕын өнгөйөбүтүй? ³¹Бэйэм туспунаан эттэххэ, өлүү айаҕын күн аайы өнгөйөбүн. Бу туһунан, бырааттарыам, Айыы Тойоммут Христос Иисус иннигэр эһигинэн киэн туттар

үөрүүбүнэн туоһулуубун. ³² Киһи сиэринэн толкуйдаатахха, өлбүттэр тиллибэт буоллахтарына, мин Ефескэ адьырҕа кыыллары кытта охсуһаммын тугу туһаммыппыный? «Сарсын өлүхпүт турдаҕа, онон кытаатан аһаан-иһэн хаалыабын!» Оннук дуо? ³³ Албынҥа киирэн биэримэн! «Куһаҕан доҕоттордуун кударыстахха, хаарыан быһыы-майгы сатарыйар»*. ³⁴ Онон өйгүтүн-төйгүтүн булунан, аһыыны онгороргутун тохтотун. Баҕар, саатыаххыт да буоллар, этэбин: эһигиттэн сороххут Танараны билбэт.

Сага эппит-сииммит хайдах буолуой?

³⁵ Ол гынан баран ким эмэ: «Өлбүттэр хайдах тиллиэхтэрэй? Тилиннэхтэринэ, хайдах эттээх-сииннээх кэлиэхтэрэй?» — диэн ыйытыа. ³⁶ Оо, толкуйа суох! Ыһар сиэмэн, өлбөтөбүнэ, тиллиэ суоҕа буолбаат? ³⁷ Ыһаргар эн бүтүн үүнээйини буолбакка, сыгыннах туораабы, элиэһинэйи дуу, атын туораабы дуу ыһабын, ³⁸ ол эрэри Танара ол сиэмэни хайдах баҕарарынан эттиир-сиинниир, хас биирдии сиэмэҕэ туспа эти-сиини биэрэр. ³⁹ Хамныыр харамай этэ-сиинэ барыта атылы буолбатах: киһи этэ-сиинэ туһунан, сүөһү этэ-сиинэ туһунан, балык киэнэ туһунан, көтөр киэнэ эмиэ туһунан. ⁴⁰ Халлаан эттиктэрэ бааллар, сир эттиктэрэ эмиэ бааллар: ол эрэри халлаан эттиктэрин килбиэнэ туспа, сир эттиктэрин килбиэнэ — эмиэ туһунан. ⁴¹ Күн килбиэннээх сырдыга туһунан, ый килбиэннээх сырдыга туһунан, сулустар киэннэрэ эмиэ туһунаннар; сулус даҕаны атын сулустартан кэрэ көстүүтүнэн уратылаах буолар.

⁴² Өлбүттэр тиллэллэригэр эмиэ ол курдук буолуоҕа: өлөн-сүтэн буорга угуллар — өлбөт-сүппэт аналлаах туран кэлэр; ⁴³ буорайан-буомтуйан буорга угуллар — албан аатыран туран кэлэр; мөлтөөн-ахсаан буорга угуллар — күүһүрэн-уоҕуран туран кэлэр; ⁴⁴ эт-хаан айылҕалаах эттик буорга угуллар — духуобунай эттик туран кэлэр. Эт-хаан айылҕалаах эттик да баар, духуобунай эттик да баар. ⁴⁵ Суруйууларга «бастакы киһи Адам тыыннаах дууһа буолбута» диэн суруллубута, оттон бүтэһик Адам олоҕу биэрэр тыын буолар. ⁴⁶ Ол эрэри духуобунай хаһан да урутаабат, маннай

* 15:33 Грек суруйааччыта Менандр «Таис» диэн комедиятыттан (б. э. иннинээҕи 3 үйэ).

эт-хаан айылжалаах кэлэр, ол эрэ кэнниттэн духуобунай кэлиэх-тээх. ⁴⁷ Бастакы киһи сирдээҕи буолан сир-буор састааптааҕа; оттон иккис киһи — халлаантан кэлбит Айыы Тойон*. ⁴⁸ Сиртэн-буортан турар киһи хайдах этэй да, сирдээҕилэр эмиэ оннуктар; Халлаантан кэлбит хайдаҕый да, халлааннааҕылар эмиэ оннуктар; ⁴⁹ хайдах биһиги сирдээҕи киһи мөссүөнэ мөссүөннээх этибитий да, соннук эмиэ Халлааннааҕы мөссүөнүн ылыныахпыт.

⁵⁰ Ол гынан баран, бырааттарым, мин эһиэхэ манныгы этиэм: эттэн-хаантан турар сирдээҕи киһи хайдах да Тангара Саарыстыбатыгар тиксибэт, өлөр онгоһуулаах хайдах да өлбөт онгоһуулаахха кытыктаммат. ⁵¹⁻⁵² Эһиэхэ кистэлэнги этэбин: биһиги бука бары өлөр буолбатахпыт**, ол гынан баран, бүтэһик турба тыаһаатаҕына, эмискэ чыпчылҕан түгэнигэр бука бары дьүһүн уларыыахпыт, тоҕо диэтэргит, ол турба тыаһаатын кытта өлбүттэр тиллэн туран кэлиэхтэрэ, оттон биһиги дьүһүн уларыыахпыт. ⁵³ Ол аата биһиги кэхтэр онгоһуулаах айылҕабыт кэхтибэт айылҕаҕа кубулуйуохтаах, өлөр онгоһуулаах айылҕабыт өлбөт-сүппэт онгоһуулаах айылҕаҕа кубулуйуохтаах. ⁵⁴ Оттон кэхтэр онгоһуулаах кэхтибэт аналлаахха, мунгур үйэлээх бараммат үйэлээххэ кубулуйдаҕына, «Өлөр өлүү кыайтарда! Кыайы күнэ үүннэ!» диэн суруллубут туолуо. ⁵⁵ «Өлөр өлүү! Ханна баарый эн өргөһүн? Үтүгэн түгэҕэ! Ханна баарый эн кыайыын?»***

⁵⁶ Өлөр өлүү өргөһө — аһыы-буруй; оттон аһыы Сокуонтан тэптэн күүһүрбүтэ. ⁵⁷ Махтал буолуохтун Айыы Тойоммутунан Иисус Христонуан биһиэхэ кыайыыны бэлэхтээбит Тангараҕа!

⁵⁸ Онон, таптыыр бырааттарым, тулхадыйбат тууралаах чинг буолун, уга-хангас халбаннааман; Айыы Тойонно кураанахха сулууспалаабаккытын билэн туран, Айыы Тойон дьыалатыгар мэлдьи хотуулаах буолун.

* 15:47 *Айыы Тойон* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыл суох.

** 15:51-52 *Бука бары өлөр буолбатахпыт* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «биһиги бука бары өлүөхпүт, ол гынан баран бука бары уларыйар буолбатахпыт».

*** 15:55 Сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга «Өлөр өлүү! Ханна баарый эн кыайыын? Өлөр өлүү! Ханна баарый эн өргөһүн?» эбэтэр «Үтүгэн түгэҕэ! Ханна баарый эн өргөһүн?»

Иерусалимнаағы христианнарға ыытыллар көмө

16 Аны сибэтийдэргэ анаан хомуллар көмө туһунан этэр буоллахха, мин Галатиятаағы церковтарга олохтообут үгэспин тутуһар буолун. ²Кэлбитим кэннэ, хомуйа сатыы сылдыбат туһугар, хас биирдиигит нэдиэлэ маннайгы күнүн аайы үбүттэн-хамнаһыттан төһө кыалларынан туспа уурунан иһэр буоллун. ³Кэллэхпинэ, хомуйбут үтүө көмөбүтүн Иерусалимна тиэрдэрдии, бэйэҕит талбыт дьоннугунан суруктаан ыытыабым. ⁴Оттон бэйэм барарым табыллар буоллабына, кинилэр миигин кытта барсыахтара.

Айан былаана

⁵Македонияҕа сылдьан баран эһиэхэ тийиэҕим; суолум Македониянан ааһар. ⁶Эһиэхэ, баҕар, тохтуу түһүөҕүм, баҕар, кыстыам даҕаны, оччоҕо барарбар эһиги миигин атааран биэриэ этигит. ⁷Аны эһигини кытта ааһан эрэ иһэн көрсүһүөхпүн баҕарбаппын, Айыы Тойон биэрдэҕинэ, син тохтуу түһүөм диэн эрэнэбин. ⁸Ефескэ Биэс уонус күн бырааһынньыгар диэри сылдыам, — ⁹манна иннибэр улуукан киэн аан тэлэччи аһыллан турар, утарсааччы да баһаам.

¹⁰Тимофей тийдэҕинэ, киниэхэ ханнык да куттал суоһаабатын курдук көрө-истэ сылдыарын; кини эмиэ мин курдук Айыы Тойон дьыалатын толоро сылдьар. ¹¹Онон ким да кинини сэһии көрүү суохтаах, хата кытаатан миэхэ кэлэр гына тэрийэн эйэнэн атааран биэрээринг. Манна бырааттарбыныын кинини күүтэбит.

¹²Оттон бырааппыт Аполлос туһунан этэр буоллахха, кинини бырааттарбытын кытары эһиэхэ ыытаарыбын бэркэ көрдөспүтүм да, билигин барыан олох баҕарбатаҕа, онон бэйэтигэр табыгастаах кэмгэ эһиэхэ тийиэҕэ.

¹³Эһиги сэргэх сылдьың, итэҕэлгитин бигэтик тутуһуң, эр санааланың, халбаннаабат бөҕө буолуң. ¹⁴Тугу да gymмыккыт иһин, барытын таптыыр сүрэхтэн оноруң.

Түмүк көрдөһүү. Эҕэрдэлэри тиэрдии

¹⁵Стефан дьиэ кэргэттэрэ Ахайяҕа аан бастакынан итэҕэйбитэрин, сибэтийдэргэ көмөлөһөр аналы ылыммыттарын билэҕит. Онон, бырааттарым, эһигиттэн көрдөһүөм этэ: ¹⁶итинник

дьонго итиэннэ бииргэ сулууспалаһар, бары сыраларын биэрэр ханнык баһарар үлэхиттэргэ истигэн буолун.

¹⁷ Стефан, Фортунат уонна Ахаик тийэн кэлбиттэриттэн олус үөрдүм: кинилэр эһигини суохтаппатылар, ¹⁸ онон барыбыт — мин да, эһиги да — сүргэбитин көтөхтүлэр. Маннык дыону ытыктаан.

¹⁹ Асиятаабы церковтар эһиэхэ эбэрдэ ытталлар; Акилалаах Прискилла уонна кинилэр дыэтээҕи церковтара Айыы Тойон туһугар эһигини истинник эбэрдэлииллэр. ²⁰ Бырааттаргыт бука бары эһиэхэ эбэрдэ тиздэллэр. Сибэтиэй уураһынан бэйэ-бэйэбитин эбэрдэлэһин.

²¹ Аны билигин бу бэйэм суруйан эрэбин: миигиттэн, Павелтан — эбэрдэ. ²² Ким Айыы Тойон Иисус Христону таптаабат — ол анафема. Маран-афа!* ²³ Айыы Тойоммут илгэлээх үтүөтэ эһигиниин энээрдэһиэхтин. ²⁴ Эһигини, Христос Иисусу итэҕэйээчилэри барыгытын кытта, мин тапталым бииргэ буолуохтун. Аминь**.

* 16:22 *Маран-афа!* (арамей.) — «кэл, Айыы Тойон» эбэтэр «Айыы Тойон кэллэ».

** 16:24 *Аминь* — сорох былыргы гректии илиинэн суруйууга бу тыл суох.